

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/1048-

23.01.2017

Klage på konsesjon til Røvassåga kraftverk, Rana i Nordland -

Rana kommune og Forum for Natur og friluftsliv (FNF) Nordland har klagt på Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak om konsesjon til Røvassåga kraftverk i Rana kommune i Nordland av 03.07.15.

NVE har vurdert klagene i sitt oversendelsesbrev av 08.01.16 til Olje- og energidepartementet, og ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak.

1. BAKGRUNN

Norsk Grønnkraft søkte 31.01.14 om konsesjon til utbygging av Røvassåga kraftverk. NVE ga konsesjon til tiltaket 03.07.15.

Kraftverket er tenkt utformet med inntak på kote 195 og utløp på kote 50. Fra inntaket føres vannet i nedgravde rør i 1350 meters lengde til kraftstasjonen. Middelvannføringen i Røvassåga er på 3 m³/s, og med en slukeevne på 4,4 m³/s er det estimert en årsproduksjon på 15,6 GWh. Kraftverket vil få en ytelse på 5 MW.

Utbyggingskostnaden er beregnet til 53,5 millioner kroner, noe som gir en spesifikk utbyggingskostnad på 3,4 kr/kWh. Kostnadsberegningene er kontrollert av NVE.

Deler av utbyggingsstrekningen er utbygd tidligere. Storrøvatnet kraftverk ble bygd ut etter forutsetningene for konsesjonsfritak og satt i drift i 2001. En utbygging av Røvassåga vil redusere produksjonen i Storrøvatnet kraftverk.

I NVEs høring av søknaden frarådte Fylkesmannen i Nordland en utbygging på grunn av negative konsekvenser for reindrift. Nordland fylkeskommune var også negative til en

utbygging grunnet konsekvensene for reindrift, i tillegg til negative konsekvenser for rødlistearter og reduksjon av inngrepsfrie områder. Naturvernforbundet i Rana og omegn og Rana jeger- og fiskeforening var også negative til en utbygging, i tillegg til klagerne Rana kommune og FNF.

Departementet har holdt befaringsav Røvassåga kraftverk. Etter befaringsen mottok departementet ytterligere uttalelser fra Motvind.org og Naturvernforbundet i Nordland.

NVE behandlet Røvassåga kraftverk sammen med syv andre søknader om små vannkraftverk i Rana kommune. NVE ga fem konsesjoner og tre avslag. Vedtakene om å gi konsesjon ble påklaget (Farmannåga kraftverk, Bordvedåga kraftverk, Blakkåga kraftverk, Nedre Leiråga kraftverk og Røvassåga kraftverk). Departementet har også fått oversendt Tverråga kraftverk og Sølvbekken kraftverk i Rana kommune for klagebehandling. Departementet opprettholdt i vedtak av 16.6.2016 NVEs vedtak for Nedre Leiråga kraftverk. De resterende småkraftsakene vil behandles av departementet samlet.

2. KLAGENE

Rana kommune klagde på vedtaket om konsesjon til Røvassåga kraftverk i brev til NVE av 28.08.2015. Kommunen skriver at hensynet til vannmiljøet, det naturforvaltningsmessige og reindriften har vært avgjørende for valget om å klage på konsesjonen. Kommunen anfører videre at en reduksjon av vannføringen i elva vil påvirke de fuktkrevende systemene som er nært knyttet til elveløpet, og at minstevannføringen som er fastsatt i vilkårene til konsesjonen ikke er stor nok.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Nordland klagde også på vedtaket til NVE, i brev av 23. august 2015. FNF legger vekt på virkningene for biologisk mangfold, landskap og samlet belastning.

3. KONSULTASJON

Departementet avholdt 6. juni konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt om de aktuelle sakene innenfor distriktet. Distriktet uttrykte skepsis til en utbygging av Røvassåga, men fremholdt at de hadde hatt produktive samtaler med representanter for utbygger. På generell basis bemerket distriktet at sakene burde vært bedre utredet med hensyn til reindrift.

4. DEPARTEMENTETS MERKNADER

Konsesjon kan gis dersom fordelene ved tiltaket overstiger skader eller ulemper for allmenne og private interesser, jf. vannressursloven § 25 første ledd. Departementet vil drøfte de merknader i klagen som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til andre forhold som ikke er tatt opp av klagerne.

4.1 Reindrift

En utbygging av Røvassåga kraftverk vil berøre områder som er av interesse for reindriften, og av særlig betydning er en trekklei som går forbi utbyggingsområdet og opp i dalen.

Departementet slutter seg til NVEs vurderinger av dette spørsmålet i bakgrunn for vedtak (KSK-notat 31/2015), og sier seg enig i konklusjonen om at konsekvensene for reindriften ved en eventuell utbygging vil være akseptable.

Departementet legger til grunn at de foreslåtte vilkårene i NVEs vedtak, som blant annet regulerer tidspunkt for anleggsarbeid og fastsetter stenging for allmenn ferdsel på adkomstvei, vil bidra til å redusere eventuelle negative konsekvenser for reindriften.

4.2 Naturmangfold

En utbygging av det omsøkte kraftverket i Røvassåga vil redusere vannføringen i elva, og ha noen negative konsekvenser for naturmangfoldet.

Røvassåga renner gjennom en bekkekløft som er vurdert å ha lokal verdi (C). Den samlede belastningen for bekkekløftene i området er vurdert i eget avsnitt under.

Når det gjelder naturmangfold knyttet til vannføringen i Røvassåga, konstaterer departementet at det ikke er gjort funn av fuktighetskrevenne rødlistearter. Det er sannsynlig at jerv, som har status som sterkt truet i Rødlista (EN), og gaupe, som har status som sårbar i Rødlista (VU), bruker området, men departementet slutter seg til NVEs vurdering av at en utbygging ikke forventes å ha særlige negative konsekvenser for disse artene.

Departementet slutter seg til NVEs øvrige vurderinger av konsekvensene for naturmangfold i Bakgrunn for vedtak (KSK-notat 31/2015), og legger til grunn at de fastsatte vilkårene, herunder om minstevannføring, til en viss grad vil opprettholde leveområder for fuktighetskrevenne arter.

4.3 Samlet belastning

Det er utbygd i overkant av 2,9 TWh vannkraft i Rana kommune. Hele 95 prosent av produksjonen kommer fra de fire største kraftverkene i kommunen (Rana, Langvatn, Sjøna og Fagervollan). I overkant av 20 små vannkraftverk står for den resterende produksjonen. Rana er det største kraftverket og bidrar med en årlig produksjon på om lag 2,2 TWh, tilsvarende ca. 75 prosent av den årlige produksjonen i kommunen.

I Rana kommune er det videre gitt tillatelse til fire kraftverk som ikke er bygd (55 GWh), samt noen konsesjonsfritak. Seks nye søknader er til behandling i NVE (156 GWh) og departementet har seks klagesaker til behandling (79,6 GWh).

Det er flere vernede vassdrag i Rana kommune: Glomåvassdraget som har utløp til Glomådeltaet i nordenden av Langvatnet, Helgåa som har utløp i Nordsjøna innerst i fjordarmen Sjøna, Flostrandvassdraget som er nabovassdraget vest for Helgåa og Straumsdalselva som har utløp ved Straumfors i Ranafjorden. Store områder er også vernet gjennom opprettelsen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Nasjonalparken omfatter i all hovedsak høyfjellsområder.

I "Retningslinjer for små vannkraftverk (2007) står det: *"Selv om hvert enkelt utbyggingsprosjekt i mange tilfeller har relativt små eller begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, så kan de samlede konsekvensene av mange slike prosjekter innen et avgrenset geografisk område, nedbørfelt, region eller fylke få store og utilsiktede konsekvenser."*

Det er lagt vekt på at det er en høy samlet belastning av vassdragsinngrep i regionen i flere av de innkomne høringsuttalelsene til de seks småkraftsakene som er til behandling i departementet.

Etter departementets oppfatning ligger klagesakene som er til behandling i departementet i områder som er eller vil bli betydelig berørt av vannkraftutbygginger om alle realiseres. For Røvassåga er det spesielt den samlede belastningen av eksisterende og planlagte utbygginger i Røvassdalen som må vurderes sammen med Røvassåga kraftverk. Ved en utbygging av både Tverråga, Røvassåga og Blakkåga vil en stor andel av vassdragsnaturen rundt Røvassdalen være påvirket av vassdragsutbygginger.

I Rana kommune er det registrert 15 bekkekløftlokaliteter i Naturbase og/eller gjennom Miljødirektoratets bekkekløftprosjekt. I tillegg kommer bekkekløften i Røvassåga, som ikke er registrert i Naturbase eller ble undersøkt i bekkekløftprosjektet. I tre av disse 16 lokalitetene er det fraført vann som følge av vannkraftutbygging, inkludert Ravnåga som i bekkekløftprosjektet ble vurdert som en av de tre mest verdifulle lokalitetene i Nordland. Flere av lokalitetene er påvirket av hogst og andre inngrep. Det er registrert bekkekløfter på elvestrekningene som vil få fraført vann ved utbygging av Blakkåga kraftverk og Tverråga kraftverk. Bekkekløftene både i Blakkåga og i Tverråga er vurdert til å være av regional verdi (B). Det er også registrert en bekkekløft av lokal/regional verdi på elvestrekningen som vil få redusert vannføring ved en utbygging av Farmannåga kraftverk.

Dersom flere av de aktuelle prosjektene realiseres, kan det føre til økt samlet belastning på naturtypen bekkekløft lokalt og regionalt. Departementet mener at den samlede belastningen på bekkekløfter, spesielt i og rundt Røvassdalen, men også i kommunen og regionen for øvrig, må inngå i konsesjonsvurderingen for Røvassåga kraftverk og de øvrige småkraftsakene departementet har under behandling i Rana kommune.

Røvassåga kraftverk, Blakkåga kraftverk og Tverråga kraftverk er alle planlagt i områder som er innfallsporter til Svartfjellet-Svartisen nasjonalpark og som har verdier for landskap og friluftsliv.

Vurderinger av samlet belastning i de enkelte vassdrag, områder og i regionen som helhet, har vært sentralt i konsesjonsbehandlingen. Departementet vurderer at en utbygging av Røvassåga kraftverk, med de fastsatte vilkårene, vil gi begrensede og akseptable belastninger på biologisk mangfold, landskap og andre interesser. Departementet mener at en utbygging kan tillates uten at det vil medføre uakseptable belastninger for verdier i vassdraget eller i regionen som helhet. Dette er sett i sammenheng med de øvrige småkraftverkene departementet har til behandling, spesielt Blakkåga kraftverk og Tverråga kraftverk.

Departementet har samtidig med vedtaket for Røvassåga kraftverk besluttet å opprettholde konsesjonen til Blakkåga kraftverk. Det er samtidig fattet vedtak om å avslå Tverråga kraftverk, Bordvedåga kraftverk, Farmannåga kraftverk og Sølvbekken kraftverk. Hensynet til lokale og regionale myndigheters motstand mot ytterligere utbygging av små vannkraftverk og hensynet til samlet belastning er tillagt vekt.

Eventuelle virkninger av ytterligere vannkraftutbygging eller andre inngrep i regionen må vurderes ved behandling av disse tiltakene.

4.4 Minstevannføring

NVE har i sitt vedtak fastsatt en minstevannføring fra inntaket til Røvassåga kraftverk på 570 l/s sommerstid og 70 l/s om vinteren. Dette tilsvarer fem-persentilen for sesongene, og er etter departementets mening et nivå som er riktig i dette tilfellet for å balansere hensynet til naturmangfoldet langs elva opp mot nytten fra kraftproduksjonen.

Storrøvatnet minikraftverk har inntak nedstrøms inntaket til Røvassåga kraftverk, og kraftstasjon på samme kote som Røvassåga kraftverks kraftstasjon. Storrøvatnet minikraftverk har som vilkår for konsesjonfritak at det skal slippes en minstevannføring på 310 l/s.

Etter departementets syn må det legges til grunn at minstevannføringen fra Røvassåga kraftverks inntak opprettholdes helt ned til Røvassåga kraftverks kraftstasjon.

4.5 Forholdet til naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved behandling etter vannressursloven, jf. naturmangfoldloven § 7. Omfanget av vurderingene skal tilpasses verdiene som kan bli påvirket av en utbygging.

NVE har vurdert og lagt vekt på prinsippene i naturmangfoldloven for offentlig beslutningstaking i skjønnsutøvelse og vedtaksbegrunnelse i sitt vedtak av 3. juli 2015. Departementet slutter seg til NVE sine vurderinger etter naturmangfoldloven. Departementet anser kravene i naturmangfoldloven § 7 som oppfylt.

4.6 Forholdet til vannforskriften

Etter vannforskriften § 12 kan nye fysiske inngrep gjennomføres i en vannforekomst selv om miljøtilstanden svekkes dersom:

- Alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i tilstanden for vannforekomsten,
- Samfunnsnyten av de nye inngrepene eller aktivitetene er større enn tapet av miljøkvalitet, og
- Formålet med de nye inngrepene ikke med rimelighet kan nås kostnadseffektivt på andre miljømessig bedre måter.

Etter departementets syn viser NVEs vurdering av tiltaket etter prinsippene i naturmangfoldloven at tiltaket har akseptable konsekvenser for vannmiljøet. Det er videre fastsatt pålegg om avbøtende tiltak for å redusere virkningene. Formålet med utbyggingen er å øke

produksjonen av fornybar elektrisitet og bidra til lokal sysselsetting og verdiskaping. Departementet har kommet til at den fordel denne utbyggingen medfører ikke kunne vært oppnådd kostnadseffektivt på andre måter som er miljømessig bedre. Departementet anser vilkårene i vannforskriften § 12 for oppfylt.

5. OPPSUMMERING

Røvassåga kraftverk vil bidra med en årlig produksjon på 15,6 GWh fornybar elektrisitet. Til fratrekk fra dette kommer redusert kraftproduksjon i Storrøvatnet minikraftverk som en konsekvens av den nye utbyggingen.

Departementet mener en utbygging i tråd med NVEs vedtak, med de presiseringer i vilkårene departementet har fastsatt, ikke vil gi uakseptable negative konsekvenser for reindrift, naturmangfold eller andre interesser. Samlet belastning er tillagt stor vekt i vurderingen, som har sett flere saker i sammenheng. De negative konsekvensene av en utbygging sett opp mot den samlede belastningen i regionen tilsier ikke at Røvassåga kraftverk må få avslag.

6. VEDTAK

Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilåret for konsesjon er oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

Klagene fra Rana kommune og FNF Nordland tas ikke til følge. NVEs vedtak av 03.07.2015 opprettholdes.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningslovens § 28, tredje ledd, første punktum.

7. DEPARTEMENTETS MERKNADER TIL KONSESJONSVILKÅRENE

Post 1: Vannslipp

Departementet påpeker at NVEs fastsatte krav for slipp av minstevannføring ved en utbygging av Røvassåga kraftverk også vil gjelde forbi inntaket for Storrøvatnet kraftverk. Departementet viser utover dette til NVEs merknader til konsesjonsvilkårene i vedtak av 3.7.2015.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Håvard Hamnaberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Fylkesmannen i Nordland
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norsk Grønnkraft AS
Saltfjellet Reinbeitedistrikt

Adresseliste

Forum for Natur og Friluftsliv	Storgt. 39	8200	FAUSKE
Nordland			
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA